

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามประกาศกระทรวงฯ ให้ทุกหลักสูตรของสถาบันนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ มาใช้ โดยใช้กับหลักสูตรที่จะรับนักศึกษาใหม่เป็นครั้งแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ ภายในปีการศึกษา 2555 และให้คณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาของทุกสถาบัน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความหลากหลาย ประชาชนมีโอกาสดำเนินการเรียนในระดับอุดมศึกษากันได้อย่างทั่วถึง ที่สำคัญคือสังคมจะเชื่อมั่นได้ว่า คุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันมีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้อย่างน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและมีมาตรฐานของคุณวุฒิ ดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒินั้นๆ ซึ่งสามารถพิจารณาผลการเรียนรู้ของ บัณฑิต ทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆ ในการทำงานและประกอบอาชีพ รวมทั้ง คุณลักษณะอื่นๆ ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรได้มีส่วนร่วมกันกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละ คุณวุฒิไว้เป็นหลัก เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีคุณภาพ เพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในด้านคุณภาพและมาตรฐานของคุณวุฒิที่บัณฑิตพึงมีหลังจากสำเร็จ การศึกษาให้มีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้าน ทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และได้มอบหมายให้ คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ไปพัฒนา

มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/ สาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถานบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2009)

หลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหารเป็นหลักสูตรที่มุ่งหวังให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มีคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดทิศทางของมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวให้ชัดเจน มองเห็นเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาร่วมกัน การมีเครือข่ายร่วมกันของทุกสาขาวิชาในสถาบันและนอกสถาบัน จะเป็นพลังขับเคลื่อนเพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) เป็นไปตามความมุ่งหวังของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหารจึงได้เสนอโครงการวิจัยนี้ขึ้นด้วยหวังว่าจะนำผลที่ได้จากการดำเนินงานมาใช้ประโยชน์โดยตรงกับหน่วยงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจ มองเห็นทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
3. เพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางในการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขาวิชาสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร

## 3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

### ขอบเขตด้านประชากร

- นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้จำนวนประชากรจำนวน 33 คน

- สถานประกอบการ ที่มีนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร ฝึกสหกิจศึกษา และสถานประกอบการที่รับบัณฑิต(หลักสูตร พ.ศ.2550) เข้าทำงาน

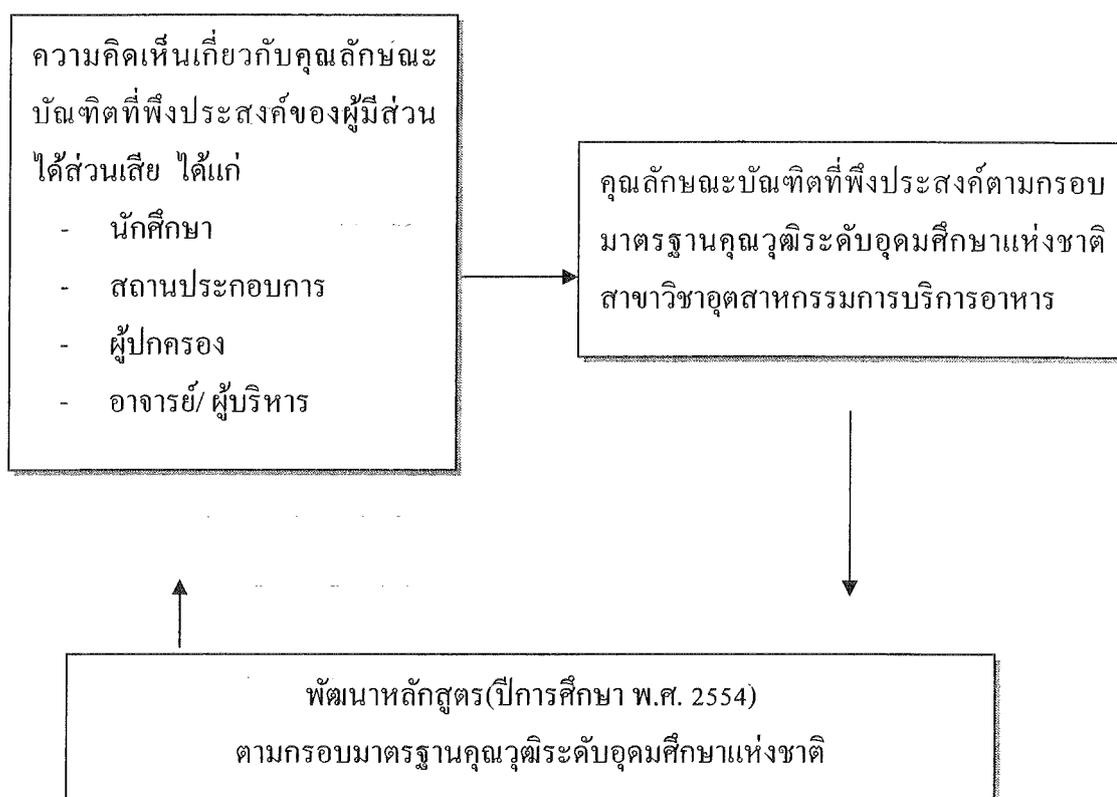
- ผู้ปกครองของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้จำนวนประชากรจำนวน 33 คน

- อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร/ ผู้บริหารของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 ของจำนวนประชากร

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่มีความสอดคล้อง การกลุ่มเป้าหมาย โดยแสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ บัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร ให้ตรงตามความต้องการ และกลุ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้

#### 4. ทฤษฎี สมมุติฐาน (ถ้ามี) และกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย



## 5. นิยามศัพท์

**กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ** หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อ เนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่ง ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

**คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์** หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2) ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์ และสถิติความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

6) ด้านทักษะพิสัย หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องตามแบบที่กำหนด สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการประยุกต์การปฏิบัติงานเพื่อการแก้ปัญหาในสภาพจริงได้

**สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร** หมายถึง สาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนด้าน อุตสาหกรรมบริการอาหารโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต จรรยาบรรณวิชาชีพ และพัฒนาให้มีความรู้ด้านทฤษฎีและมีทักษะในการปฏิบัติงานด้าน อุตสาหกรรมอาหารและการบริการ สามารถนำความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญไปประกอบอาชีพ ในสถานประกอบการด้านการบริการอาหารได้ สามารถติดต่อสื่อสารอย่างเข้าใจในโลกเทคโนโลยี ที่ทันสมัยรวมถึงใช้การวิจัยบนพื้นฐานอย่างเป็นระบบในการแก้ปัญหา

## 6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางในการพัฒนาระบบการ จัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษา และเป็นไปตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

### 6.2 ผู้ใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

11.2.1 ผู้ใช้ประโยชน์ทางตรง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาของสาขาวิชา อุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

11.2.2 ผู้ใช้ประโยชน์ทางอ้อม ได้แก่ หน่วยงาน สถาบันการศึกษา หน่วยงาน ภาครัฐ สถานประกอบการ